Ovoce Ducha svatého

Původ materiálu
Alexandra Hauserová
Pořadí v lekci
57

Téma

Působení Ducha svatého se v životě člověka i ve světě projevuje a je rozpoznatelné právě podle svých projevů jako strom podle ovoce.

Cíle

- Nejmenší děti by měly pochopit paralelu mezi ovocem a projevy Božího působení.
- Mladší děti by měly slyšet, že podle určitých projevů lze poznat Boží působení ve světě a v životě.
- Starší děti se mají zamyslet nad tím, jak působí Duch svatý na nás, co s námi dělá.

Pro učitele

Poznámky k textu

K příběhu

- Kdo je Duch svatý? (Třetí osoba svaté Trojice; opisujeme ho často slovy jako duch/dech/vítr/vánek; je to Bůh aktuálně činný.)
- Jeho působení rozeznáváme právě podle jeho ovoce.
- Ovoce Ducha svatého = cosi, co přetváří vztahy mezi lidmi k lepšímu.
- Výčet devíti ctností: nejedná se o zázračné schopnosti nebo dovednosti (viz „katalog“ darů Ducha svatého v 1 K 12,8–10); zde nenápadné, prosté způsoby jednání, které odkazují k veliké síle, která v člověku působí.
- Člověk do krajnosti laskavý, radostný, pokojný, trpělivý… je svým způsobem „nenormální“, podobně jako ti, kdo jsou ve „vytržení Ducha“ (viz Sk 2,4 nebo 1 S 10,9–12).

- Největším darem Ducha je láska (agapé — opravdová, nezištná láska, nikoliv eros — spalující touha!). Tam, kde se projevuje tato láska, setkáváme se s působením Ducha. Tak jako oáza na poušti znamením vody — jiný využitelný obraz, pokud ovoce není pro skupinu vyhovující.
- Radost, pokoj: projevy Boží přítomnosti v životě člověka, zároveň i projevy Ducha.
- Zákon nemůže dát spravedlnost a život, ale má své místo v Božím plánu. V životě z Ducha dochází k jeho skutečnému naplnění, zákon a projevy Ducha svatého si nijak neodporují.
- Jednání nutno v tomto případě chápat jako plod bytí, postoje. Nechápat verše jako výzvu k naplnění nějaké povinnosti (viz *Úskalí*). Zjednodušeně: skutky jsou něco, nač člověk může být hrdý (někdy pak i pyšný…), ovoce je cosi, co z člověka roste jaksi bez jeho úporné snahy (nebo povšimnutí).
- Ovoce roste proto, aby bylo konzumováno, ne jen na okrasu! Užitek z ovoce Ducha může a má mít okolí.
- Úkol člověka: nechat na sebe/v sobě Ducha svatého působit (nepříčit se mu).

K období

Svatodušní svátky jsou v evangelickém prostředí trochu popelkou. Připomínáme si o nich vznik církve a prosíme o dar Ducha svatého, v řadě sborů se slavívá konfirmace. Stojí za to si promyslet, jak vlastně Ducha svatého chápeme a jakou úlohu mu přisuzujeme ve svých každodenních modlitbách.

Úskalí

Nejedná se o příběh. Ten je ale možné k textu „přičerpat“ a na něm projevy Ducha svatého ukázat.

Ovoce není výrobek. Nejde o to jej „udělat“. Ovoce nejsou skutky jako spíš projevy postojů v životě. Musí vyrůst — tiše, nenápadně, ne naší námahou nebo úsilím. Nejde o to naplňovat nějakou ovocnářskou „normu“.

Odkazy

Radl, Walter: *List Gala?an?m. Malý stuttgartský komentá?.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999.

Wiersbe, Warren W: *Bu? svobodný! Výklad listu Galatským.* Praha: Návrat domů, 2006.

Balcar, David — Gallus, Petr — Šorm, Zdeněk — Férová, Lydie: *Dvakrát m??, jednou v??. Pr? vodce sv?tem víry pro náctileté. Pracovní listy ke katechezi.* Praha: ČCE, 2012. (kap. Duch svatý, pracovní list 3, 4)

Pro děti

Pro předškolní děti

Máte chuť na ovoce? Dejte si! (…) Copak to jíme? (…) A na čem to vyrostlo? (…) Na stromě. Jak se mu říká? (Jabloň, hrušeň, třešeň…) To podle ovoce, které na něm roste. No jo, my tu ale máme různé stromy, ale nic na nich neroste, podle čeho poznáme, jak se jmenují? Někdo to dovede poznat třeba podle kůry nebo podle tvarů listů nebo taky podle toho, jak ten strom na jaře kvete. Ale nejsnazší je to právě podle toho ovoce. Máme tu stromy — jsou všecky stejné, ale když na ně přilepíme tohle ovoce, najednou budou různé. (společně vytvořit jabloň, hrušeň, atd.) No vida, teď už je to docela jasné, že jo?

Podle toho, co na stromě vyroste, víme, co je zač. Jestli je to jabloň nebo hrušeň nebo něco jiného. A teď si představte, že by na tom stromě nerostly třeba jablka, ale něco docela jiného. Třeba nadávky. To by pak ten strom byla taková nadávkoň. A jinde by zase rostlo třeba pohlazení nebo pusy na dobrou noc nebo úsměvy nebo obejmutí nebo podané ruce. Jak by se pak ty stromy jmenovaly? (Zkusit s dětmi vymyslet různé názvy…)

Když se na mě někdo usměje nebo když mě obejme a dá mi pusu na dobrou noc, znamená to, že mě má rád. Je to, jako když na stromě láskoni vyroste ovoce. A když mi někdo pomůže, když mi poradí s něčím, co sama neumím, je to, jako když na stromě laskavoni vyroste ovoce. (Můžete zkusit vymyslet ovoce i názvy pro všechny Pavlem zmiňované projevy Ducha.) Takové ovoce na láskoni nebo laskavoni ale nevyroste jen tak, samo od sebe. Jablka přece taky potřebují sluníčko a déšť a vítr a včely a dobrou půdu, aby vyrostly a uzrály. A takové ovoce láskoní a laskavoní roste díky Pánu Bohu. Tam, kde se lidé mají rádi, tam, kde jsou na sebe hodní, kde mají jeden se druhým trpělivost a nekoukají jen sami na sebe, ale i na to, co potřebují nebo chtějí druzí, tam se do toho vložil taky Pán Bůh. A když vidíte, že se takhle lidé chovají, tak to poznáte skoro stejně bezpečně, jako jabloň, když na ní uvidíte růst jablíčka. Tam, kde roste to Boží ovoce, tam se o to Pán Bůh přičinil. Přišel jako Duch a pomohl ovoci vyrůst.

Pom?cky: nakrájená jablka (nebo jiné ovoce), schematické obrázky stromů (stejných) bez ovoce, vystříhané druhy ovoce (jablka, hrušky, třešně…).

Pro mladší děti

Tomáš a Tadeáš šli vedle sebe a bylo ticho. Tomáš mlčel schválně, chtěl počkat, až budou bezpečně z doslechu kluků na hřišti před školou. Ještě před chvílí tam spolu s Tádou váleli fotbal a to bylo samé: „Přihrej!“ a „Střílej!“ a „Bacha, záda!“, ostatní pořád ještě hulákají a honí se za míčem, ale co kdyby náhodou někdo slyšel, na co se chce Tadeáše zeptat? Ještě by si z něj pak třeba dělali srandu. Raději mlčet, než budou aspoň za rohem… Tadeáš si v duchu přehrával tu senzační situaci, kdy mu Tomáš tak krásně nahrál a on to poslal přímo přes hlavu Filipa z Áčka do branky. Prostě parádní gól! Do šibenice! To až bude povídat doma tátovi… Vůbec si nevšimnul, že Tomáš je nějak podezřele dlouho zticha. Ze snění ho probrala až otázka, kterou parťák vypálil jako Messi penaltu:

„Hele, jak se vlastně pozná, že je Bůh?“

Tadeáš se na Tomáše překvapeně podíval: „Jak to jako myslíš?“

„Jak, jak?! No, vy chodíte do kostela, a pokaždé, když jsem u vás na svačinu nebo na oběd, tak se před jídlem někdo modlí a děkuje Bohovi.“

„Prej Bohovi, cheche, Bohu, ty trubko!“

„No tak Bohu, no… On ale není vidět, že jo, to je mi jasný, ale jak se potom pozná, že je? Že něco dělá? Nebo to jen tak někde sedí a kouká na lidi a oni se k němu modlej?“

Tadeáš byl z těch otázek trochu nesvůj. Jak to jenom vysvětlit? Tohle se na nábožku ani v nedělce neprobíralo. Nechtěl ale Tomáše jen tak odbýt.

„Jak bych ti to jenom řekl… Jo, Bůh je neviditelnej, to jo. Ale není to tak, že by byl někde daleko a my se k němu jenom modlili. Je to takovej duch, ale ne strašidlo v prostěradle! Je mezi lidma, ale není vidět. A dělá třeba to, že máš menší strach, když na něj pomyslíš, protože víš, že je s tebou. Já na něj takhle vždycky myslím, když musím večer pro něco do garáže.“

„Aha, takže je to takovej ochranář?“

Táda se zamyslel, že se až musel na chvilku zastavit.

„Jo, ochranář. Ale taky i různý jiný věci dělá. Třeba to, že jsou na sebe lidi hodnější, než by byli jinak.“

„Jako jak hodnější?“

„Eeee, to se těžko vysvětluje. Ale třeba když mi někdo pomůže, i když by nemusel. Nebo se se mnou třeba rozdělí o bonbony. Nebo mi odpustí, že jsem na něj byl ošklivej. Nebo mi fandí, i když nehraje se mnou."

„A to jako dělá ten Bůh? Teda vlastně duch?!"

„No, pomáhá s tím. To máš jako když na stromě vyrostou jabka nebo hrušky — taky potřebovaly slunce a déšť a teplo a vítr a včely a tak. Bylo toho víc. A nevidíš to všecko zaráz, ale nakonec jsou z toho právě ty jabka."

„To nechápu…"

„Tak jako poznáš, že pršelo a svítilo slunko a lítaly včely, protože jsou jabka, tak poznáš, že někde je Bůh, že je blízko, když jsou na sebe lidi hodný a laskaví a odpuštějí si a přejou si dobrý věci."

„Aha!" Tomášovi se to všechno honilo hlavou kolem dokola. „Ty a je ten Bůh jenom kolem lidí, co chodí do kostela?"

Teď se zase hluboce zamyslel Tadeáš. „Ne, to ne. Já myslím, že takhle pomáhá občas všem, hodný lidi přece nejsou jen ti, co chodí do kostela. Ale ty třeba vědí, že můžou Boha o tu pomoc poprosit."

„Hm." A pak chvíli oba mlčeli. Na dalším rohu si řekli „tak čau zítra", a pak se ještě jeden na druhého otočili, aby si zamávali, jako skoro každý den.

Následující rozhovor

Přečtěte si s dětmi biblický text (Ga 5,22–23), namalujte strom a napište na něj různé druhy ovoce — jak se projevuje láska, radost, pokoj, trpělivost, atd.? Můžete také mluvit o tom, jak se ještě pozná, že Bůh ve světě jedná nebo si společně vyrobit otočná jablíčka s jednotlivými plody Ducha svatého (viz přesah).

Pom?cky: velký papír s obrysem stromu.

Pro starší děti

Úvod: Poznáte kvetoucí stromy? (…) A co když už na nich dozrálo ovoce? (…) Na jabloni rostou jablka, na hrušni hrušky, na třešni třešně… A co takový strom Ducha svatého? Co by rostlo na něm?

Zkuste nechat děti odpovídat. Společně si přečtěte biblický text, na strom na pracovním listu dopište ovoce, zazpívejte písničku Prosba (Svítá 278 nebo EZ 675). Pokuste se s dětmi mluvit o tom, jak se konkrétně ovoce Ducha projevuje v životě (jaké projevy může mít láska, trpělivost, atd.).

Následně společně projděte úkol na pracovním listě č. 4 docela dole. Zkuste doplnit, co dělá Duch svatý s námi a z nás. Pokuste se klást důraz na to, že ovoce Ducha neroste z naší snahy, ale právě Božím působením, na nás je, abychom se mu vystavili.

Pom?cky: pracovní listy č. 3 a 4 z kapitoly Duch svatý (*Pracovní listy ke katechezi*, viz *Odkazy*), obrázky kvetoucích ovocných stromů / stromů s již uzrálým ovocem.

Přesah

Můžete s dětmi projít různé písničky o Duchu svatém (viz níže) a hledat i další, které třeba znáte. Co se v nich o Duchu svatém zpívá? Jak se ještě projevuje?

Nebo můžete použít vystřihovánku: http://goo.gl/F4ayn8 — může dobře pomoci k zapamatování jednotlivých plodů Ducha svatého, pozor ale na interpretaci, aby dětem opět nevyšlo ovoce jako skutky!

Liturgie

Písně

Svítá: 44 — *Dej mi, Pane, víru*; 41 — *P?j hosana*

Evangelický zpěvník: 675 — *P?ij? již, p?ij?*; 674 — *P?ij?, Duchu svatý, p?ij?*

Biblický text k zapamatování

Jsme-li živi Božím Duchem, dejme se Duchem také ?ídit. (Ga 5,25)

Modlitba

Pane a Bože, chceme být tvoje stromy a nést tvoje ovoce. Nezbývá nám ale, než stát a ?ekat, až na nás zasvítíš svým sv?tlem, zaprší svým obživujícím dešt?m, zafoukáš svým zdravým Duchem. Prosíme, d?lej to. A? rosteme ke tvé sláv? a radosti. Amen.

Cílová skupina
Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Galatským 5,22–23

Skutky 2,1–13

Marek 13,9–11

Skutky 8,26–29

Matouš 7,16–20

1 Korintským 12,8–10

1 Samuelova 10,9–12